

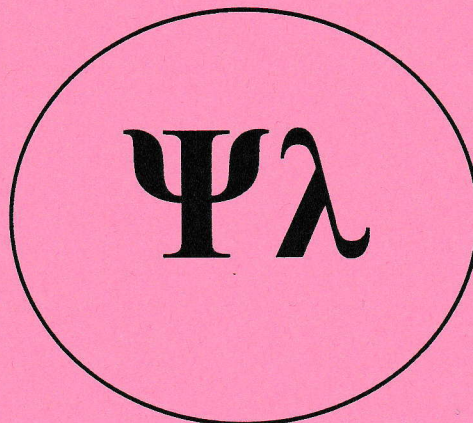
Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

ТЕЗИ
XI Міжнародної науково-практичної конференції

**«ПСИХОЛІНГВІСТИКА В СУЧАСНОМУ
СВІТІ – 2016»**

20-21 жовтня 2016 року

Переяслав-Хмельницький, Україна

Ministry of Education and Science of Ukraine
State Higher Educational Establishment «Pereyaslav-Khmelnytskyi State Pedagogical
University named after Hryhoriy Skovoroda»

THESES
of the 11th International Scientific and Practical Conference

**«PSYCHOLINGUISTICS IN A MODERN
WORLD – 2016»**

October 20-21, 2016

Pereyaslav-Khmelnytskyi, Ukraine

УДК 81'23
ББК 88+81.2-5
П 86

Психолінгвістика в сучасному світі – 2016 : Тези XI Міжнародної науково-практичної конференції (20-21 жовтня 2016 року, Переяслав-Хмельницький) / Відп. ред. Л. О. Калмикова; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я.М., 2016. – 164 с.

Редакційна колегія: Л. О. Калмикова, д.психол.н., проф. (відп. ред.), Н. В. Харченко, к.пед.н., доц. (відп. секретар), І. В. Мисан, к.пед.н., ст.викл. (відп. секретар), І. В. Волженцева, д.психол.н., проф., Л. В. Засекіна, д.психол.н., проф., О. М. Корніяка, д.психол.н., гол.н.с., В. П. Коцур д.істор.н., проф., акад. НАПН України, Х. С. Кючуков, д.пед.н., проф., М. В. Лиля, к.психол.н., доц., М. І. Навальна, д.філол.н., проф., М. О. Оран, д.психол.н., проф., Н. Рінгблом, к. філол.н., доц., В. А. Роменкова, к.психол.н., доц., О. С. Ушакова, д.пед.н., проф., Н. О. Фоміна, д.психол.н., проф., О. М. Холод, д.філол.н., проф.

Щорічна науково-практична конференція «Психолінгвістика в сучасному світі» зберігає наукові традиції вітчизняної та зарубіжної психолінгвістики, засновані О. О. Потєбнею, Л. С. Виготським, О. Р. Лурією, О. М. Леонтьєвим, М. І. Жинкіним, О. О. Леонтьєвим та іншими видатними мовознавцями і психологами, розвиває існуючі підходи до досліджень психолінгвістичних феноменів, пропонує нові погляди на явища мови і мовлення людини й презентує найновіші результати психолінгвістичних розвідок.

Тези конференції надруковані українською, російською, англійською мовами згідно з напрямками роботи її секцій та висвітлюють різні аспекти психолінгвістичної проблематики, зокрема психолінгвістики розвитку, рефлексивної психолінгвістики, мовної свідомості, мовленнєвої особистості, соціальних комунікацій та багатьох інших аспектів.

У збірнику представлені наукові праці викладачів ВНЗ, наукових співробітників, докторантів, аспірантів, магістрантів – представників України, Німеччини, Швеції, Норвегії, Росії, Латвії.

Рекомендовано вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (протокол № 1 від 30 серпня 2016 р.)

УДК 81'23
ББК 88+81.2-5
П 86

ISBN 978-617-7009-47-2

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2016

**КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ
З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ**

Олена Лахтадир (Київ)

Комунікативна компетентність завжди набувається в соціальному контексті. Вона вимагає від особистості усвідомлення власних потреб і ціннісних орієнтацій, техніки своєї роботи; розуміння власних перцептивних умінь, тобто здатності сприймати навколишнє без суб'єктивних спотворень (стійких упереджень) щодо тих чи інших проблем; готовності сприймати нове у зовнішньому середовищі; правильного сприймання своїх можливостей у розумінні норм і цінностей інших соціальних груп і культур; усвідомлення своїх почуттів і психічних станів у зв'язку з дією чинників зовнішнього середовища; знання способів персоналізації навколишнього середовища; усвідомлення рівня своєї культури (Максименко, 2005).

Комунікативна компетентність – складне утворення особистості, що являє собою сукупність комунікативних знань, вмінь і навичок, використовуваних нею в діяльності та спілкуванні.

Комунікативна компетентність має декілька джерел розвитку в процесі становлення особистості людини: трансляція комунікативних умінь у процесі міжособистісної взаємодії з іншими людьми, оволодіння культурною спадщиною, спостереження за поведінкою інших людей і аналіз актів комунікації, програвання в уяві комунікативних ситуацій. Розвиток комунікативної компетентності в процесі соціально-психологічного тренінгу можливий з погляду двох підходів: спрямованість на віднайдення багатого арсеналу засобів комунікації та подолання труднощів, що можуть виникати у процесі спілкування (Ситниченко, 1990).

Особистість вступає у процес спілкування, маючи певний ступінь самоповаги і самосвідомості, що зазнають розвитку в міжособистісній взаємодії. Реалізація особистістю своєї суб'єктності у спілкуванні пов'язана з наявністю у неї високого рівня розвитку комунікативної компетентності. Комунікативна компетентність є необхідною умовою успішної комунікативної і професійної реалізації особистості.

Тим часом обов'язковими вимогами до комунікативної компетентності фахівців з фізичної культури і спорту є такі: володіння вербальними і невербальними способами мовлення, вміння уважно слухати, здатність віднаходити спільну мову з різними групами населення, легко вступати в контакт з людьми, здатність переконувати і

**COMMUNICATIVE COMPETENCE
OF FUTURE SPECIALISTS
IN PHYSICAL CULTURE AND SPORT**

Olena Lakhtadyr (Kyiv)

Communicative competence is always acquired by the social context. It requires individual awareness of their needs and values, techniques of work; understanding of their perceptual skills, i.e. the ability to perceive the environment without subjective distortion (persistent prejudices) about certain issues; readiness to accept new in the environment; correct perception of their capabilities in understanding the norms and values of other cultures and social groups; understanding their feelings and mental states due to the influence of environmental factors; knowledge of ways to personalize the environment; awareness of their culture.

Communicative competence – a complex formation of personality, which is a set of communications knowledge and skills used in her work and communication.

Communicative competence has several sources in the making of the human person: broadcast communication skills in the interpersonal interaction with others, mastering cultural heritage, observing the behavior of others and analysis of acts of communication, playing in the imagination of communicative situations. The development of communicative competence in the social-psychological training possible in terms of two approaches: focus on finding a rich arsenal of communication and overcoming difficulties which may arise during the communication.

Personality enters a process of communication, having a degree of self-esteem and self-awareness, experiencing development in interpersonal interactions. Implementation of individual subjectivity in its communication associated with the presence of her high level of communicative competence. Communicative competence is a prerequisite for successful communication and professional realization of the individual.

Meanwhile, the mandatory requirements to communicative competence of specialists in physical culture and sports are: possession of verbal and nonverbal ways of speech, ability to listen, ability *vidnahodyty* common ground with different groups, easily come into contact with people, the ability to persuade and compromise in human relations, ability to understand the interlocutor and achieve mutual understanding and so on.

In this context of communicative competence of future specialists in physical culture and sports should be based on the substance of the structural

знаходити компроміс у людських стосунках, вміння розуміти співрозмовника і досягати взаєморозуміння тощо.

У зв'язку з цим формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту має ґрунтуватися на аналізі змісту структурних компонентів комунікативної компетентності і визначенні рівнів та показників її сформованості, що дає можливість з'ясувати шляхи, умови і технології її розвитку та корекції, а також способи формувального впливу щодо деяких її складових (Іваній, 2014).

Застосовуючи системний підхід до аналізу проблеми комунікативної компетентності, можна виділити принаймні чотири основних її структурних компоненти: когнітивний (пізнавальний), комунікативно-мовленнєвий, соціально-перцептивний і інтерактивний. Всі структурні компоненти комунікативної компетентності перебувають у нерозривній єдності між собою, але для зручності аналізу ми розглядаємо кожен з компонентів окремо.

До *когнітивного* компонента належать такі характеристики суб'єкта: комунікативні знання, досвід спілкування, позитивні особистісно-комунікативні настановлення.

Комунікативно-мовленнєвий компонент включає в себе: вміння говорити, вміння слухати; невербальні засоби спілкування.

Соціально-перцептивний компонент містить: здатність до емпатії (вміння співчуття, співпереживання), здатність до регулювання емоційного стану у взаємодії (навчально-професійна взаємодія), здатність до адекватного міжособистісного сприймання (вміння «читати» за обличчям, розуміння психічного стану опонента), здатність до діалогічного стилю взаємодії в професійно-комунікативних ситуаціях.

Інтерактивний компонент включає в себе: володіння гнучкою стратегією спілкування, володіння тактикою організації взаємодії, здатність до конструктивної поведінки в конфліктній ситуації, володіння технікою переконання у взаємодії.

Особливе місце у структурі комунікативної компетентності фахівця з фізичної культури і спорту займають вміння невербального мовлення, а саме: кінесичні – виразні рухи тіла (жести, міміка, пантоміміка, поза, хода), візуальний контакт (погляд); просодичні – голос та мова (інтонація, гучність, тембр, темп, ритм, дикція, висота, тональність); екстралінгвістичні – психофізіологічні прояви (паузи, сміх, плач, кашель); такесичні – динамічне торкання (рукостискання, поцілунок); проксемічні – просторова структура спілкування (орієнтація

components of communicative competence and determination of parameters and its formation, which enables to find out ways in terms of technology and its development and correction, and forming methods of influence on some of its components.

By applying a systematic approach to problem analysis communicative competence can identify at least four of its main structural components: cognitive (cognitive), communicative speech, social, perceptual and interactive. All structural components of communicative competence are inseparable unity among themselves, but for ease of analysis, we consider each component separately.

By the cognitive component includes the following specifications subject: communication of knowledge, experience with positive personal-communication instruction.

Communicative speech components include: the ability to speak, ability to listen; non-verbal means of communication.

Socio-perceptive component comprising: a capacity for empathy (vminnyaspivchuttya, empathy), the ability to regulate emotional state of interaction (educational profesiynavzayemodiya), the ability to adequately interpersonal perception (the ability to «read» facial understanding psyhychnoho state opponent) capacity for dialogue style interaction and communication in professional situations.

Interactive components include: possession flexible communication strategy, tactics possession of interaction, the ability to constructive behavior in conflict situations, the technique of belief in interaction.

A special place in the structure of professional communicative competence of physical culture and sports occupy the ability of nonverbal speech, namely kinesychni – expressive body movements (gestures, facial expressions, pantomimika, posture, gait), eye contact (eye); prosodic – voice and language (intonation, volume, timbre, tempo, rhythm, diction, pitch, tone); extralinguistic – physiological manifestations (pause, laugh, cry, cough); takesychni – dynamic touch (handshake, a kiss); proksemichni – spatial structure of communication (orientation and angle of communication partners, distance); olfactory – smells (body odor, the smell of cosmetics and perfumes). These skills are essential for effective implementation specialists of sports and recreational activities aimed at solving the problems of training, education and rehabilitation of the individual.

With formed in the process of training communicative competence of future specialists in physical culture and sports be realized successfully the tasks and functions that would place them in front of their future professional activity.

та кут спілкування партнерів, дистанція); ольфакторні – запахи (запах тіла, запах косметики та парфюмерії) (Самохвалова, 2012). Ці вміння мають важливе значення для ефективного здійснення фахівцями фізкультурно-спортивної й оздоровчої діяльності, спрямованої на розв'язання завдань навчання, виховання та оздоровлення особистості.

За допомогою сформованої у процесі професійної підготовки комунікативної компетентності майбутні фахівці з фізичної культури і спорту успішно реалізуватимуть ті завдання і функції, які ставитиме перед ними їх майбутня професійна діяльність.